

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL SEIMO NARIŲ A. BAUROS, S. JOVAIŠOS, E. PUPINIO, K. BACVINKOS 2020 M.
GEGUŽĖS 7 D. PASIŪLYMO, SEIMO NARIŲ A. PAPIRTIEŅĖS IR L. JONAIČIO 2020 M.
GEGUŽĖS 12 D. PASIŪLYMO IR SEIMO ŠVIETIMO IR MOKSLO KOMITETO 2020 M.
GEGUŽĖS 19 D. PASIŪLYMO DĖL SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO
NR. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27² STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 14¹ IR 14² STRAIPSNIAIS IR 2 PRIEDU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-4637
(TAP-21-330) (TAIS NR. 21-20586(2))**

2021-03-30 Nr. NV-585

Vilnius

1. Projekto rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projekto tikslas: Pateikti Seimui išvadą dėl Seimo narių A. Bauros, S. Jovaišos, E. Pupinio, K. Bacvinkos 2020 m. gegužės 7 d. pasiūlymo, Seimo narių A. Papirtienės ir L. Jonaičio 2020 m. gegužės 12 d. pasiūlymo ir Seimo Švietimo ir mokslo komiteto 2020 m. gegužės 19 d. pasiūlymo dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27² straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 14¹ ir 14² straipsniais ir 2 priedu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4637.

3. Dabartinė situacija:

- **Vyriausybė 2020 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 234 pateikė Seimui Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27² straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 14¹ ir 14² straipsniais ir 2 priedu įstatymo, Administracinių nusižengimų kodekso 425 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Užimtumo įstatymo 37 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus.** Šiuose įstatymų projektuose, be kita ko, buvo siūloma, kad C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE (krovininiai automobiliai, autobusai) kategorijų motorinių transporto priemonių, jų junginių su priekabomis vairuotojų, ketinančių verstis ir besiverčiančių komerciniu krovinių arba keleivių vežimu, mokymą nacionalinėje teisėje tikslinga laikyti ne vairuotojo kvalifikacija, bet vairuotojo kompetencija ir vairuotojų kompetencijos ir kompetencijos tobulinimo reglamentavimo ir mokymo centrų priežiūros funkcijas iš Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos perduoti Susisiekimo ministerijai.

- **Seimo narių ir Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pateiktuose pasiūlymuose iš esmės nepritariama teisinio reguliavimo keitimui, kai vairuotojų rengimas keičiamas iš profesinio mokymo pagal formaliojo švietimo programas į mokymą pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas; teikiama nuomonė, kad asmenys turėtų įgyti kvalifikaciją, o ne tik kompetenciją ir kad perkelti Direktyvos 2003/59/EB nuostatas, susijusias su vairuotojų pradinės kvalifikacijos įgijimu ir kvalifikacijos kėlimu, į nacionalinę teisę pakaktų pakeisti susisiekimo ministro įsakymą.**

- **Pažymėtina, kad Vyriausybės 2020 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 785 buvo teikta išvada – nepritarti minėtiems Seimo narių ir Švietimo ir mokslo komiteto pasiūlymams.**

4. Projekto esmė: Nepritarti Seimo narių A. Bauros, S. Jovaišos, E. Pupinio, K. Bacvinkos 2020 m. gegužės 7 d. pasiūlymui, Seimo narių A. Papirtienės ir L. Jonaičio 2020 m. gegužės 12 d. pasiūlymui ir Seimo Švietimo ir mokslo komiteto 2020 m. gegužės 19 d. pasiūlymui dėl Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 27² straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 14¹ ir 14² straipsniais ir 2 priedu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4637 **dėl šių priežasčių:**

➤ Įstatymo projekto rengimo ir derinimo su suinteresuotomis institucijomis (tarp jų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centru) metu nuspręsta, kad C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE kategorijų motorinių transporto priemonių, jų

junginių su priekabomis vairuotojų, ketinančių verstis ir besiverčiančių komerciniu krovinių arba keleivių vežimu, mokymą (toliau – profesionalių vairuotojų mokymas) nacionalinėje teisėje tikslinga laikyti ne vairuotojo kvalifikacija, bet vairuotojo kompetencija. Tokia pozicija atitinka Direktyvos nuostatas ir leistu profesionalių vairuotojų mokymą labiau pritaikyti prie darbo rinkos poreikių. Direktyvos tekste anglų kalba vartojama ir kvalifikacijos, ir kompetencijos sąvoka (pavyzdžiui, angl. *Certificate of Professional Competence* (CPC)), tačiau Direktyva nereikalauja, kad joje reglamentuojamas profesionalių vairuotojų mokymas būtų laikomas profesiniu mokymu, neįpareigoja Europos Sąjungos valstybių narių taikyti konkretų mokymo formatą, bet akcentuoja minimalų žinių lygį;

➤ Profesionalių vairuotojų mokymui taikant pasikeitusių profesinį mokymą reglamentuojančių teisės aktų (Profesinio mokymo įstatymas, Profesinio mokymo programų rengimo ir registravimo tvarkos aprašas) nuostatas, vairuotojų mokymų trukmė tampa gerokai ilgesnė (Direktyvoje nustatyta, kad pradinės kvalifikacijos kurso trukmė turi būti 280 valandų (teorijos mokymo) ir 20 valandų individualaus vairavimo, vairuotojų kompetencijos tobulinimo kursų trukmė - 35 valandos (teorijos mokymo) kas penkerius metus, tuo tarpu pagal Profesinio mokymo įstatymą „profesinio mokymo programos vienų metų įprastinė apimtis yra 60 mokymosi kreditų, bet ne mažiau kaip 30 mokymosi kreditų“, o pagal Profesinio mokymo programų rengimo ir registravimo tvarkos aprašą „vienas mokymosi kreditas prilyginamas 27 akademiniams valandoms“) ir neatitiktų Direktyvoje nustatytos mokymo trukmės. Atsižvelgiant į tai, tikslinga profesionalių vairuotojų mokymą laikyti neformaliuoju suaugusiųjų švietimu;

➤ Profesinį mokymą vykdančios įstaigos galės rengti Įstatymo projekte siūlomus vairuotojų kompetencijos įgijimo ir vairuotojo kompetencijos tobulinimo kursus, juos numačiusios profesinio mokymo programose kaip atskirą modulį, kurį išklaudius bus suteikta vairuotojams reikalinga kompetencija. Įstatymo projektas neriboja galimybės asmeniui, jeigu pageidauja, mokytis pagal profesinio mokymo programą, įgyti kvalifikaciją (kuria sudarytų keletas kompetencijų) mokantis profesinio mokymo centre ir gauti profesinio mokymo diplomą;

➤ Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs, jog konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja visų teisės aktų hierarchiją ir neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu. Esminės ūkinės veiklos sąlygos yra viena iš tokių santykių sričių. Taigi, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją riboti ūkinės veiklos laisvę galima, jeigu tai daroma įstatymu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad esminiai reikalavimai, sąlygos, išimtys, ribojimai ir pan., susiję su profesionalių vairuotojų mokymo reikalavimų taikymu ir profesionalių vairuotojų mokymų vykdymu, privalo būti reguliuojami įstatymu, kaip numatyta Įstatymo projekte, o ne ministro įsakymu;

➤ Didžioji dalis Direktyvos 2003/59/EB straipsnių nuostatų dėl vairuotojų mokymo reikalavimų ir išimčių taikymo, mokymo vietos ir kt. pagal savo turinį turi būti įtvirtintos įstatymo lygmeniu, todėl tai yra pagrindas tikslinti teisinį reguliavimą iš esmės, o Seimo narių siūlymas teisinį reglamentavimą numatyti susisiekimo ministro įsakyme teisiniu požiūriu netinkamas;

➤ Po įvairaus formato diskusijų dėl Įstatymo projekto nuostatų išryškėjo poreikis, kad profesionalių vairuotojų mokymas, jokių būdu nepažeidžiant Direktyvos 2003/59/EB reikalavimų, būtų organizuojamas ir vykdomas kuo lanksčiau ir galėtų kaip įmanoma greičiau tenkinti besikeičiančius verslo poreikius, pavyzdžiui, kad profesionalių vairuotojų mokymas būtų vykdomas ne vien valstybine kalba, bet ir kitomis kalbomis (anglų, rusų ir kt.). Tai aktualu įdarbinamiems trečiųjų šalių vairuotojams, o jų skaičius kasmet auga (2021 m. užfiksuota beveik 70 tūkst. galiojančių trečiųjų šalių vairuotojų liudijimų). Tuo tarpu, esamas profesionalių vairuotojų mokymo modelis reikiamu lankstumu nepasižymi.

5. Derinimas: suderinta su Vidaus reikalų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pasiūlymus. Gauta Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ išvada ir bendra Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“, Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso, Lietuvos vežėjų sąjungos ir Lietuvos vairuotojų mokymo ir kvalifikacijos kėlimo mokyklų asociacijos pozicija, kuriomis pritariama Nutarimo projektui.

Neatsižvelgta į Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pastabas („...siūlo iš dalies pritarti Seimo narių ir Švietimo ir mokslo komiteto pasiūlymams...“; „...asmuo, siekiantis įgyti kvalifikaciją, turintis ne mažiau kaip 21 metus, turintis teisę vairuoti B kategoriją bei turintis pažymėjimą apie C ir CE kategorijų motorinių transporto priemonių eksploatavimo ir vairavimo kompetencijas, gali per 180 val. įgyti krovinių vežimo komerciniais tikslais, t. y. „95 kodą“, modulio kompetencijas, įgyjant vairuotojo kvalifikaciją, ir gauti kvalifikaciją patvirtinantį profesinio mokymo diplomą...“;) – teikiama derinimo pažyma. Susisiekimo ministerijos 2021 m. kovo 17 d. surengtame suinteresuotų institucijų ir socialinių partnerių pasitarime buvo aptartos Nutarimo projekto nuostatos ir su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija išsiskyrusios nuomonės, tačiau nerasta bendro sutarimo su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija neradus.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė teikia tikslinamojo pobūdžio pastabas.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

7. Dalykinio vertinimo išvada: siūloma teikti svarstyti Vyriausybės posėdžio „B“ dalyje, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Arvydas Nevas, tel. 8 706 63 787, el. p. arvydas.nevas@lr.lt